

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici Štev. 6 — Telefon
uredništva Štev. 50 — Telefon
upravnništva Štev. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELA VSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Dr. A. Gosar:

Samoupravno načelo
obče državljske
pravice in dolžnosti.

Samouprava kot splošnoveljavno načelo se v političnem življenju kaže predvsem v takozvanih občin državljskih pravicah in dolžnostih, ki so mu deloma nujna osnova in podlaga, povečini pa njegova neizogibna posledica. Dokler ni to načelo v tem pogledu dosledno izpeljano, toliko časa se tudi povsod drugod v političnem življenju ne more zares praktično uveljaviti.

Zgodovinsko so obče državljske pravice — vsaj na kontinentu — plod francoske revolucije ter iz nje izvirajoče demokratizacije političnega življenja. Sledovi tega razvoja se med drugim kažejo tudi v dejstvu, da naštevajo ustave »demokracijskih« držav celo vrsto »občin državljskih pravic, ki niso v resnici ni državljskih pravic, ki niso v resnici ni samo prepoved ali ukinjenje nekdanjih občin krivic in zlorabljanje javne oblasti. Tako se govori n. pr. tudi v naši ustavi med občinimi državljskimi pravicami o enakosti pred zakonom, o tem, da sme državljan soditi le pristojno sodišče, ki ga mora pred razsodbo zaslišati, oziroma mu dati priliko, da se brani, dalje o nedotakljivosti doma, pisemski tajnosti itd.

Vse te deloma že zastarele in zato brezpredmetne pravice, oziroma določbe nas tu ne zanimajo. Nas brigajo samo tiste splošne, t. j. za vse državljske veljavne, čisto ali vsaj pretežno politične pravice, ki vsebujejo resnična pozitivna prava, in sicer brez ozira na to, ali in pod kakšnim naslovom se v ustavah naštevajo in navajajo.

Glavne take »obče državljske pravice« so:

1. Popolna osebna svoboda, kolikor je ne omejujejo pozitivne socialne dolžnosti in kazenski predpisi. Ta osebna prostost se izraža zlasti v svobodi mišljenja in vesti ter v svobodi kretanja, zborovanja, udruževanja in tiska;

a. aktivna in pasivna volilna pravica v politične zastope vseh vrst. — O obeh navedenih točkah bomo še posebej podrobneje govorili.

Poleg splošnih državljskih pravic pa so s samoupravnega vidika prav tako važne tudi obče državljske dolžnosti. Poudarili smo že, da tvori vprašanje samouprave bistven del socialnega problema. Pri obeh gre v prvi vrsti za to, da se onemogoči sleherna nadvlada (tudi diktatura proletariata, ki jo pridiguje materialistični socializem, je mišljena le kot prehod, ki naj samo omogoči trajno uveljavljanje socializma). To pa je mogoče edino le tam, kjer se vsak poedinec dobro zaveda svoje odvisnosti od družbe ter zato tudi priznava ter vestno izpolnjuje svoje obveznosti napram nji. Edino organizirana družba se torej lahko otrese nadvlade poedinih slojev, stanov in klik, in samouprava pomenja na splošno, kakor tudi še posebej v političnem pogledu organizacijo javnega življenja. Ona je tipično socialna, oziroma edina zares socialistična oblika uprave. Zato pa ne daje ljudem samo pravic, marveč jim nalaga tudi primerne socialne dolžnosti.

Pod vlado moderne demokratizma, ki je po stanovitih organizirano človeško družbo razdrobil v neorganično skupino poedincev, katere vežejo in spajajo v enoto samo še zakoni in državne meje, so povsem naravno govorili samo o splošnih državljskih pravicah, ne meneč se za številne družabne potrebe ter iz njih izvirajoče splošne dolžnosti. Toda svetovna vojna je s svojo petletno praktično izkušnjo tudi nam dokazala nujno potrebo številnih socialnih obveznosti poedincev do družbe. Zato se v povojnih ustavah »demokracijskih« držav (tudi v naši) poudarjajo naenkrat poleg pravic tudi obče državljske dolžnosti. S tem smo seveda dejansko že prešli preko običajnih demokratizacijskih načel vsaj k formalnemu uveljavljanju modernih socialnih idej.

Obče državljske dolžnosti, čisto ali vsaj pretežno političnega značaja (tu nas

zanimajo samo te) so sicer mnogovrstne, ter tudi ne ostajajo vedno iste, vendar zavzemata med njimi brez dvoma prvo mesto sledeči dve:

1. Vsak državljan je dolžan posvečati javnemu, političnemu življenju primerno pažnjo ter se ga po svojih sposobnostih in prilikah tudi udeleževati (n. pr. aktivna volilna dolžnost);

2. vsak državljan mora biti voljan prevesti v slučaju potrebe svojim spo-

sobnostim in močem odgovarjajoče javne funkcije ter jih vestno in točno izpolnjevati (n. pr. pasivna volilna dolžnost).

Kakor se zdi to tuje našemu ušesu in pojmovanju, je vendar uresničenje prave samouprave baš od izpolnjevanja teh dveh splošnih dolžnosti bistveno odvisno.

Tudi o tem bomo še posebej govorili.

Proglas Stojana Protića.

Obsodba policajdemokratske politike. — Proti zvezi z demokrati. — Za revizijo ustave. — Za avtonomijo.

Belgrad, 15. septembra. (Izv.) Včeraj je izdal Stojan Protić svoj proglas na narod. V proglasu pravi, da bo z ozirom na to, ker se politika, ki jo vodi Nikola Pašić, ne sklada več s programom radikalne stranke, prišel z izdajanjem lastnega lista, ki se bo imenoval »Radikal« in bo pričel izhajati 15. oktobra. V listu bo zasledoval politiko na temelju redigiranega programa radikalne stranke. Posvetil pa bo več pozornosti kmetškemu vprašanju.

Za Pašića pravi, da je njegova politika za državo škodljiva, ker se je zvezal z demokrasko stranko, ki je demokrat-ska edino po imenu, v bistvu pa je reakcionarna. Ima popolnoma nesvobodomselne in napačne pojme o svobodi in državljskih pravicah. Demokrat-ska stranka je nesposobna za vsako resno delo v državi.

Zahteva revizijo ustave, ki ni sposobna dati državi trdne temelje.

Glede uničenja mandatov komunistič-

nih poslancev pravi, da je bilo protizakonito in je bilo storjeno zgolj iz osebnih interesov Pribičevića, ki nekatere komuniste zapira, druge pa podpira. Krivdo na slabem položaju in razmerah v južni Srbiji pripisuje v veliki meri policijski politiki Pribičevića.

Očita Pašiću, ki je v Zenevi pristal na avtonomistično ureditev države, sedaj pa z demokrati vred dolži vsakogar za separatista in protidržavnega, kdor zastopa idejo avtonomije ali federacije.

Na koncu zahteva takojšnjo revizijo ustave.

Belgrad, 15. sept. (Izv.) Proglas Stojana Protića je v vseh krogih izzval največje zanimanje. Demokrati so pobiti in skušajo z omalovaževanjem zmanjšati fakta, ki jih navaja Protić proti njihovem neresnemu delu. V splošnem se lahko reče, da je vsa javnost z zadovoljstvom sprejela te odločne besede starega politika.

MEDNARODNO RAZSODIŠČE.

Zeneva, 14. sept. Skupščina zveze narodov in svet zveze narodov sta izvolila pri šesti volitvi za razsodnika Hubra (Švica) in Nyholma (Dansko), s čimer je postala končno veljavna lista za mednarodno razsodišče polnoštevilna. Pri volitvi nadomestnih sodnikov so bili izvoljeni Yang (Kitajska), Negolescu (Rumunija) in Jovanović (Jugoslavija) za nadomestne sodnike. Ker se radi 4. nadomestnega sodnika kljub petim volitvam ni mogel doseči sporazum med svetom in skupščino, je skupščina izvolila tričlansko komisijo, ki ima z enako močno komisijo sveta odločiti o spornem četrtem mandatu.

CICERINOVA NOTA POLJSKI VLADI.

Berlin, 14. sept. »Vossische Zeitung« javlja: Čičerin je poslal poljski vladi noto, v kateri ponovno navaja neresene pritožbe sovjetske vlade o nadaljnjem obstoju belih gard na poljskem ozemlju in zatrjuje, da obstoje tajni stiki med poljskimi oblastmi in temi organizacijami. Sovjetska vlada končno zahteva, da se voditelji tega gibanja izženejo.

POMOČ RUSIJI.

London, 14. sept. Angleški odposlanci za rusko pomožno misijo so danes odpotovali v Pariz. Na Angleškem vlada splošno mnenje, da je treba vztrajati pri tem, da se da izvedencem priložnost proučiti razmere na Ruskem, preden začno evropske vlade pomožno akcijo.

RESNOST IRSKEGA VPRAŠANJA.

London, 14. sept. Kakor javljajo večerni listi, je dobilo irsko vprašanje zopet resno lice, ki more presenetiti obe državi.

NEMIRI V INDIJI.

London, 14. sept. Uradna brzojavka indijske vlade od 12. t. m. veli, da vlada v Malabarju mir in da operacije zadovoljivo napredujejo. Policija je zaprla dva uporniška voditelja. Matraški guverner je prepo-toval brez neprilik vse uporniško ozemlje.

NEZADOVOLJSTVO S PRIBIČEVIĆEM.

Belgrad, 14. sept. (Izv.) Pogajanja med radikali in demokrati so odgojena. Pašić se pripravlja na pot. Razni radikalni ministri so nezadovoljni z režimom Pribičevića ter zahtevajo njegov odstop.

Poziv usmiljenim
srcem!

V svrhu izposlovanja podpor in zbiranja darov za pogorelece v Klečah pri Ljubljani, se je konstituiral pomožni odbor, ki se tem potom obrača do vseh usmiljenih src z iskreno prošnjo, da na katerikoli način pomorejo težko prizadetim pogorelcem. Sleherni dar, tudi najmanjši, je silno dobrodošel in kdor hitro da, dvakrat da. — Vseh pogorcev je 10 in med temi tirje, ki so popolnoma brez vsake hrane, obleke in obutvi, povrh tega pa še brez strehe. Slednjim in ostalim pa je pogorela vsa živinska krma, gospodarsko orodje in stroji, velike množine poljskih sadežev itd. Posebna cenilna komisija je ocenila po požaru povzročeno škodo, ki znaša 3.117.874 K, zavarovalnina pa samo 434.190 K. Ako torej ne pride nujno izdatna pomoč, so prizadeti izpostavljeni gladi in vsem vremenskim neizogledom jesenskega in zimskega časa. — Pomožni odbor zategadelj prosi in apelira na vsa dobrodelna srca, da po svojih močeh prispevajo za ponesrečene družine. Vsi darovi naj se pošiljajo na »Pomožni odbor za pogorce v Klečah, p. Ježica pri Ljubljani.«

Politični dogodki.

Naša država dela oficijelno pravoslavno propagando. »Slovenski Narod« z dne 11. t. m. poroča, da škof Dositej v Podkarpatski Rusiji skupaj z atašejem poslaništva S. H. S. Cvrčaninom dela propagando za razkolniško češko narodno cerkev v okrilju pravoslavlja. To je škandal prve vrste. Člen 12. ustave določa, da država subvencionira vse priznane cerkve po njihovih stvarnih potrebah v sorazmerju s številnostjo njihovih vernikov v smislu popolne enakopravnosti vseh veroizpovedanj. Zato je dolžnost vseh parlamentarnih strank, da protestirajo proti takemu kršenju ustave, da vlada protizakonito troši denar za pravoslavno bojno propagando v inozemski zavezniški državi ter dovoljuje svojemu atašejju, da na stroške jugoslovanskih davkoplačevalcev ustanavlja s škofom Dositejem pravoslavne fare ter širi versko mržnjo med Rusini. To je tem bolj obsodbe vredno, ker plačani emisari naše države s tem poostrejuje strankarske borbe v Češkoslovaški, kjer ravno sedaj

gre za to, ali se vse narodne stranke združijo v en blok proti Nemcem in komunistom ali ne. Potem pa še sedanja vlada zahteva, naj se spoštuje njena ustava, ki jo sama na tako flagrantni način krši. Pa pride kakšen profesor dr. Breznik, demokrat, ki se v Parizu izdaja za katoliškega »Slovenca«, in po naročilu belgrajske vlade piše v francoski »Libre Parole«, da v Jugoslaviji katoliško vprašanje sploh ne obstoja, ker so vse vere enakopravne! O tem bomo še obširno govorili, naš klub pa bo brezdvoma vprašal vlado, kdo jo je pooblastil, da plačuje pravoslavnega škofa in poslaniškega atašaja za protikatoliško propagando v Češkoslovaški, medtem ko izkazuje budget 4 milijarde deficita!

Kaj se vse Pribičeviću očita. Iz današnjega »Jutra« posnemamo, da srbski listi Pribičeviću očitajo, da ima v Zagrebu 3 palače, da je naložil ogromne vsote denarja v švicarskih bankah, da je utihotapljal iz Prage sladkor in potem izposloval: prepoved uvoza, da bi ga mogel prodati po poljubnih cenah in da je milijonar ter je dobil red francoske legije radi svojih zvez s konsorcijem »Omnium Serbe«. — Na te očitke odgovarja Pribičević samo, da niso resnične. »Jutru« pa se to očitvidno zdi zadosti, saj se ne gre za — Peska, ampak za Pribičevića. Sicer pa pravijo, da kjer je dim, je tudi ogenj. Mogoče pa, da je Pribičević res nedolžen, na vsak način pa to, kar Pribičeviću očitajo, v polni meri nekateri drugi njegovi prijatelji res delajo; sploh se zdi, da so gori omenjene stvari nekako natančen katalog vseh grehov, ki dičijo najimenitnejše državnike sedanjega sistema v Jugoslaviji. In tako se je morebiti Pribičeviću zgodilo, da ga zlobni in obrekljivi svet sodi po družbi, v kateri sedi.

Izlet v Albanijo je napravilo današnje »Jutro«. Ker je v Sloveniji zadnje čase čedalje bolj neprijetno za demokrate, se »Jutro« bavi z aneksijskimi načrti med Miriditi in Malisori. Medtem ko se drugi ljudje bavijo z vprašanjem, kako ozdraviti našo upravo in povzdigniti valuto, glasilu slovenske demokraskte stranke agitira za nove konflikte s sosedi, kakor da jih nimamo že zadošči. Seveda, če bi zopet pel boben in pokale puške, bi se demokraskte vladne metode v Jugoslaviji za čas pozabile, toda nadejamo se, da so v Belgradu vendar za nekaj stopinj bolj pametni, kakor v Ljubljani, in da se bo albansko vprašanje čisto mirno rešilo, kakor to želi — Anglija in Francija. — Natančnejše informacije se dobe v konzorciju »Omnium Serbe«...

V kakšnem oziru nudi strokovna organizacija pomoč delavstvu? V tržiški okolici je neko podjetje odpovedalo bolniški blagajni članstvo svojih lesnih delavcev, katerih je okrog 200. Preje je bilo podjetje vsled strokovne organizacije prisiljeno, da so bili vsi delavci udeleženi pri bolniški blagajni. Tekom časa pa se je delavstvo izneverilo svoji organizaciji in podjetje je vsled tega radevolje v svojo korist in škodo delavstvu naznanilo bolniški blagajni, da njegovi delavci niso več člani bolniške blagajne. Delavstvo, spreglej, koliko ti nudi strokovna organizacija, zato naj bo naše geslo: vsi v strokovno organizacijo JSZ.

Dnevni dogodki.

Kritika o nadučitelju. Gospod Rudolf S. je dne 2. majnika rekel posestniku Antonu Nagodelu v Podolnici o nadučitelju Antonu Urbančiču: »Vi imate otroke, jaz jih imam tudi in če jih boste imeli, moramo gledati, pod kakšno vzgojo bodo šli. Mi ne smemo biti čez duhovne; tako slabega človeka ne poznam, kot je naš nadučitelj.« Za to kritiko je prisodilo deželno sodišče g. S. 50 dinarjev globe.

Cigan Ivan Held težko ranjen. Na Bledu so orožniki 11. t. m. aretirali cigana Ivana Helda in cigansko Marijo Reihart, ker sta ogoljufala v Boh. Beli posestnikovi hčeri Franciški Zupancičevi denarja in obleke v vrednosti 56.100 kron. Aretirani cigan Held je bil na desni roki težko ranjen in je povedal, da ga je dne 9. septembra ranil s samokresom cigan Alojzij Rak, s katerim sta se sprla.

Širite „NOVI ČAS“

— **Vrhniški tatovi pred sodiščem.** V noči na 11. majnik sta bila ukradena iz dr. Maroltove žage na Vrhniki 2 jermena vredna 2780 kron. Dalje je bila okradena carinarna v Postojni. Tatvine sta izvršila Franc Roženc in Anton Jerina. Deželno sodišče je prisodilo Rožencu 10 in Jerinu 6 mesecev težke ječe poostrene s trdim ležiščem in postom na 14 dni.

— **Dvakrat kaznovani tihotapec.** Josip Stangelj iz Šmihela je prišel z enim parom konj v Lase pri Planini, kjer je nameraval konja izkrotati v Italijo. Fin. stražnika Franc Birs in Viktor Černe sta pa Stangelja konja zaplenila. Glavna carinarna je nato Stangelju konfiscirala konja in mu naložila globe 13.200 dinarjev. Stangelj je obdolžil organe finančne kontrole Birso in Černea, da sta mu ukradla 8000 kron. Zaplenjena konja je postavila carinarna v Ševarjev hlev na Rakeku. Stangelj je pa vlomil v hlev in odpeljal konja v Postojno. Deželno sodišče v Ljubljani je Stangelju prisodilo 6 tednov zapor.

— **Voznja kolesarjev in mlekarje na državni cesti Ljubljana-Jezica.** Da se olajša promet na državni cesti Ljubljana-Jezica, določi se za kolesarje levi banket državne ceste v smeri Ljubljana-Jezica kot jedino dovoljen, za pešce pa desni banket. Vsaka vožnja kolesarjev po desnem banketu omenjene državne ceste je pod kaznijo prepovedana. Mlekarjem in vsem, ki prevažajo stvari iz dežele v mesto ali nazaj na vozičkih, je prepovedano uporabljati oba cestna banketa in imajo uporabljati le cesto.

Ljubljanski dogodki.

lj **Pred volitvami ljubljanskega župana?** Pod tem naslovom piše današnji »Na-prej«: »Dva meseca se vrši prekanjanje na »Jutrom« in »Jugoslavijo« glede ljubljanskega župana. Afera, ki jo je izprožilo »Jutro«, je še vedno nedognana in »Jugoslavija« prinaša neki spis **odvetniškega kandidata Emila Štefanoviča**, ki dokazuje, da je homoseksualec Josip Pesek, ne pa izvoljeni Anton Pesek, ter da sta v celi aferi zamenjeni osebi. To vprašanje je še vedno tako, da si stojita nasproti dve vprašanji. Demokrati trdijo, da je stvar resnična, »Jugoslavija« pa da ni resnična. Vsekakor torej stvar še ni dognana. Kakor pa čujemo, se vladi silno mudi, da se volitev ljubljanskega župana čimprej izvrši, kljub temu, da vzrok, ki ga vlada ima v svojih rokah, še ni dokazana stvar! Občinski svet je izvolil g. Peska in dokler ni vzrok — čeprav je vlada sicer kot nadzorna oblast opravičena ali potrjena župana ali ne — ki bi preprečil občinski svet, da je treba izbrati drugo osebo za župana, **dokazan**, toliko časa se smatra razveljavitev županske volitve za **nezaupnico večini občinskega sveta**. Toda ne samo to. Izpraznjenih je tudi šest komunističnih mandatov, ki se jih more in sme pravilno nadomestiti le na ta način, da se razpusti cel občinski svet in se izvedejo **popolne nove volitve**. Druge poti ni tukaj, ki bi zopet spravila komunalno zastopstvo v red. Ako se izvrši sedaj nova volitev župana, ali se razdele nezasedeni mandati na kak drugačen način, se bo smatralo to za **nov akt terorizma in nezakonitosti**. **Odločno torej protestiramo**, da bi se skušalo izvesti novo volitev župana, preden je **afera rešena**, ker je **bila minula volitev pravilna**, na drugi strani pa zahtevamo, da se občinski svet razpusti in izvedejo popolnoma nove volitve v občinski svet ljubljanski. — Mi smo svoje stališče v tej zadevi včeraj jasno označili in nas veseli, da glasilo socialne demokracije zavzema isto pravilno stališče. Gospod Ivan Hribar zdaj lahko ve, kaj mu je storiti.

lj **Krompir za mesto Ljubljana.** Občinstvo se opozarja, naj nemudoma naroči pismo ali z osebo prinesenim naročilom pri mestnem tržnem nadzorstvu, magistrat, količino krompirja za celo leto. Vsem strankam, ki naroče nad tri vreče, to je nad 200 kg krompirja, se bo krompir dostavljal na dom. Na trgu se bo krompir razprodajal v najmanjši količini 80 kg, ker je razprodaja na drobno tehnično preveč otežkočena. Cena krompirja bo 3 K 30 v. V naročilu naj se navede točen naslov.

lj **Požar na državnem kolodvoru.** Danes ob 3.15. uro zjutraj se je zasvetilo na državnem kolodvoru v bližini skladišča. Goreti je pričela čuvajnica, ko je nočni čuvaj hodil po kolodvoru in navijal kontrolne ure. Požar so ljudje precej zapazili in čuvaj južne železnice na šišenskem prelazu je telefonično obvestil o požaru glavni kolodvor, ta pa gasilce, kateri so se hitro iz Mestnega doma pripeljali na lice mesta. Požar so hitro zadušili. Železničarji in gasilci so požrtvovalno delali. Čuvajnica je zgorela do tal, druge škode pa ni bilo.

lj **Preskrba Ljubljane s krompirjem.** Stranke se opozarjajo, naj kolikor mogoče hitro naznanijo na mestno tržno nadzorstvo pismo ali osebno količino krompirja za celo leto. Istotako naj naroče vsi javni in privatni zavodi, restavracije in gostilne nemudoma celo količino krompirja, ki ga potrebujejo. Izvoznim firmam za prasičjo bo istotako na razpolago poljubna množina za krmo primerne krompirja, ki naj ga nemudoma naroče z označbo, ko-

liko rabijo krompirja vsak teden, da se jim krompir tedensko dostavi, da ostane domači krompir za ljudski konsum. Na kvaliteto krompirja se bo kolikor mogoče oziralo ter droben krompir porabilo za krmo.

lj **Pridobitev ukradenih reči.** Ana Kic je ukradla kot natakarica v kavarni Central razne obleke, perila in zlatnine za 11.440 K. Ukradene reči sta si pridobili Emi Kamnar s Sela št. 25 in Ivanka Slik s Sela št. 18. Deželno sodišče je obsodilo zato obe na štiri mesece ječe, poostrene s trdim ležiščem na mesec.

Edino koristno je za delavca konzumenta, da je član I. delavskega konsumnega društva, katerega namen je uspešno pobijati draginjo in ne navijati cen raznim življenjskim potrebščinam, kakor delajo razni posamezni trgovci. N. p. pred enim tednom je bila v tržiški prodajalni I. delavskega konsumnega društva mast še po 60 K, med tem ko je bila po drugih trgovinah že po 70 kron kg, slanina pri mesarjih pa tudi po 66—70 kron. Sladkor se je prodajal v tej prodajalni po 50 kron kg, med tem ko je bil drugje že po 56 K kg. Torej delavstvo kupuje le v prodajalni I. delavskega konsumnega društva, ker s tem koristi sebi in podpira svojo gospodarsko organizacijo.

Iz organizacij.

VABILO

na letni občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze — vsem skupinam.

Občni zbor se vrši dne 25. sept. 1921 ob 10. uri dopoldne v prostorih I. del. konsumnega društva na Kongresnem trgu št. 2. Dnevni red je sledeči: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva; 2. Poročila delegatov; 3. Ureditev članarine pri centrali in strokah; 4. Volitev odbora; 5. Eventuelni predlogi; 6. Slučajnosti.

Prometna zveza

Pozor železničarji! Izmečke vseh izmečkov imenuje »Jugoslov. železničar« vse one, kateri niso organizirani pri ZJZ. Potem piše dalje: »Naše vrste rastejo od dne do dne.« Sedaj nastane vprašanje, od kje pa pridejo ti železničarji. Od nas gotovo ne, ker tudi naše vrste rastejo, od strokovne železničarske organizacije za Slovenijo tudi ne, ker tudi tam gre baže počasi gor. Torej edino še od razpuščene takomenovane komunistične žel. organizacije. Ali se ZJZ ne sramuje, ko na tihem lovi te železničarje v svoje mreže, javno jih pa blati, da so »izmečki vseh izmečkov«. To naj si zapomnijo vsi železničarji, kateri so danes brez pravne zaščite, ker se jim lahko zgodi, da jim ta gospoda pred nosom zapre vrata ter reče: »Izmečkov ne maramo«, ako bi se res hotel kdo organizirati pri ZJZ. Zatorej ogibajte se jih, in če vas bo kdo nagovarjal, da pristopite k njim, recite jim: »Ne, mi smo izmečki!« Ako boste to storili, boste pokazali, da imate neupognjeno hrbtnico, da se njihovega terorja ne bojite. Sedaj ko obstoja koalicijski odbor železničarskih strokovnih organizacij, pri katerem so zastopane tri železničarske organizacije (razen ZJZ), je sveta dolžnost vseh železničarjev, da se organizirajo. Ako pogledajo železničarsko zgodovino samo za tri leta nazaj, ne bo jim težko najti, kje naj se organizirajo, da bodo v resnici zastopani. Ne praznim besedam, ne ljudem, kateri so polni sladkih fraz, temveč resnici in dejanjem verujte! Vaša usoda je v vaših rokah, nihče pozneje ne sme tožiti in reči, da ni vedel. Strmino naše vrste z možni bojovniki za pravice železničarjev, in nekega dne bodo res ostali osamljeni, toda ne Vi, temveč »Oni«.

Primitve ga!...

Za poštene in pametne ljudi.

Po tržiških ulicah je nekoč božal tat in klicač: Primitve ga, primitve ga! — Podobnih sredstev se danes poslužuje ZJZ. Strah pred bednimi, strahajočimi železničarskimi masami narekuje politični okrog »Zveze« članke, ki slikajo v vsej svoji nagoti samega sebe in lastno delo. Tovariši naj citirajo v Jug. želez. od 10. septembra št. 86 članek: »Ven s politiko in naj zamenjate besede: »Prometna zveza« z »Zveza jug. želez.« in »Katalitiški politiki« z narodnimi socialisti, pa bo slika popolna. Komu gre za politiko in komu za trplja železničarja. — Tudi stavki: »Zadeti v živo, to boli, skušajo priti iz zagate itd. veljajo v polnem obsegu ZJZ. Ko smo mi začeli z delom za sporazum vseh obstoječih železničarskih organizacij, se nismo niti zavedali, kako hudo bomo zadeli politikujoče voditelje ZJZ. Upali smo — vsaj upali — da bo vodstvo ZJZ upoštevalo današnji naš položaj, v katerem se železničarji nahajamo, in da bo premagalo politično strast, ter sprejelo našo pošteno, odkritosrčno prijateljsko ponujeno jim roko, kakor druge železničarske organizacije. Da bi se pa ZJZ bavila s tem vprašanjem, o katerem mi pisemo, in za katero delamo — namreč za solidarni, sporazumni nastop vseh obstoječih žel. organizacij, celokupnega želez. stanu — to ne nes! — Člankar je nekje slišal nekaj zvoniti tudi o Marxu ter pravi: »On (Marx) ni imel v mislih take strokovne organizacije, kakor jo imamo mi.« Da, tovariši! to pa celo podčrtamo: Marx ni imel v mislih take strokovne organizacije, kakoršna je ZJZ. Člankar pa je — v strahu pred »Prometno

Naša društva.

d Odbor SKSZ ima danes ob 20 uri v navadnih prostorih važno sejo. — Podpredsednik.

d Tovarišem Blejske podružnice! Vse tovariše vabim, da se udeležite v soboto dne 17. septembra izleta v Žerovnico. Ob 9. uri zbirališče na kolodvoru. Ogledamo si tudi kranjsko deželno elektrarno ob Završnici. Tudi v družbi znancev in sorodnikov dobrodošli! Bog živi! — J. Š. predsednik.

d Orel v šmarinem pri Litiji vabi k javni telovadbi, ki jo priredi v nedeljo 18. septembra na vrtu Doma v šmarinem. Obenem bo srečolov in koncert izletnikov glazbenega društva »Ljubljana«. — Za okrepčilo bo preskrbljeno. Začetek ob 2. uri popoldne.

d Sosterški »Orel« priredi v nedeljo, dne 18. septembra 1921. javno telovadbo z ljudsko veselico. Spored: ob 2. uri popoldne sprejem gostov pri znamenju sv. Jožefa. Ob pol 3. uri litanije. Ob 3. uri javna telovadba z slavnostnim govorom na trgniku zraven cerkve. Po telovadbi se vrši ljudska veselica pri »Mihatu« z bogatim srečolovom, godbo, petjem, šaljivo pošto, turško kavarno, dirko v vrečah in drugimi šaljivimi prizori. — Za dobro in ceno potrebo je preskrbljeno. Med celo prireditvijo svira bratska orlovska godba iz D. M. v Polju.

ruste z motivacijo, da ni kredita. — Tako bi lahko našel dolgo vrsto podobnih, več ali manj važnih vprašanj, potem na onih pravic, ki so že zdavnaj pridobljene, pa nam jih dan za dnem odjedajo. Kako je to mogoče, ko imamo vsemožne ljudi pri Z. J. Z., ljudi, ki ne potrebujejo nobenega sporazuma. Sai vendar ne boste tako naivni, da boste trdili, da je vse to onemogočilo ta uboga Prometna zveza. — Prijatelji pri Zvezi! se li kaj sramujete?

Koalicijski odbor železničarskih organizacij je imel sejo dne 13. septembra t. l. v prostorih konsumnega društva Kongresni trg št. 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Bliznji kongres vseh strokovnih organizacij železničarjev. 2. Službena pragmatika. Pri prvi točki dnevnega reda se je razvila živahna debata. Navzoči železničarji so zahtevali, da se v najkrajšem času vrši kongres vseh koaliranih želez. organizacij, nastavljenega osebja in delavstva. Z ozirom na nujno potrebo smo sklenili, da se skliče tudi javen železničarski shod, brez razlike strankine pripadnosti, ker le v skupnem in sporazumnem delovanju je moč. Rešitev železničarskega vprašanja je le v železničarjih samih. Nobena demagogija, ne lepa gesta, temveč le v skupni solidarnosti, bo železničarstvo zmagovalo. — Koalicijski odbor.

Odborova seja P. Z. bo v petek 16. septembra v prostorih Konsumnega društva, Kongresni trg št. 2 ob pol 8. uri. — Predsedstvo.

Vse podružnice, plačilnice in vsi zaupniki se nujno vabijo, da se gotovo udeležijo seje koalicijskega odbora, ki bo v nedeljo 18. septembra v prostorih Konsumnega društva ob treh popoldne, ker gre za zelo važne zadeve. — Predsedstvo.

Cesar.

Beraške plače cestarjev. Precej slabši glede dohodkov nego zadnji berači so bivši deželni cestarji, ki jih pa sedaj plačuje država, potem ko je pobrala vse, znatno deželno premoženje kaj po ceni. — V rokah imamo nakazilo mesečne beraške plače takega-le cestarja. — Čuje! Temeljna plača: 60 K, z besedami: šestdeset kron; draginski doklada: 250 K zrnj, 100 K za ženo in eno hčer; skupaj mesečno: celih 410 K! — To seveda za vse, hrano, obleko, stanovanje itd. — Ali je to skandal, ali ni? Država, ki troši stotisoče in milijone za sokoške propagande, plačuje svoje lastne uslužbenke slabše, nego se daje miloščina berečem.

Služkinja.

Občni zbor »Strokovne zveze služkinj«. 3 reden občni zbor »Strokovne zveze služkinj« se vrši v nedeljo 25. t. m. ob 2. uri popoldne v prostorih St. Peterske prosvete. 1. Pozdrav in otvoritev. 2. Poročilo odbora. 3. Sprejem pravil. 4. Volitev odbora. 5. Eventuelno zvišanje prispevkov. 6. Sklepanje o predlogih na predvečer vršence se konference. 7. Slučajnosti. Na predvečer občnega zbora se vrši v istih prostorih ob 8. uri zvečer konferenca delegatov. Na konferenci se bo razpravljalo poleg organizacijskih zadev tudi strokovne naloge organizacije za bodočnost. Konferenca je precejšnje važnosti, vsled tega se je morajo udeležiti zastopniki oziroma zastopnice vseh krajevnih in izven ljubljanskih skupin. Razposlana so vabila. Udeležba se mora priglasiti najkasneje do 19. t. m. Na kasneje došle prijave se bo moglo ozirati samo po možnosti. Istotako se naj vpošlejšje predlogi za občni zbor do označenega roka.

Silijo nas. Mislimo, da nam ne bo treba drzati gospodinji k izvrševanju novega »Poselskega reda«. Izkušnja pa nas uči, da brez tega ne bo nič. Poselski red je bil objavljen v vseh časopisih vsaj glavne izpremembe, razglašen v Urad. listu in vse to nič ne pomaga. Mnoge gospodinje se namreč nočejo ravnati po določbah novega poselskega reda. Ako se poselski red od strani gospodinji ne bo izvrševal, bomo vedeli, da gospodinjam ni nič na tem, da se začne boj. V takem slučaju bomo šle z vso odločnostjo v borbo za uveljavljenje načel novega poselskega reda!

Poselski red v tisku. »Strokovna zveza služkinj« je dala novi poselski red v tisk in ga bodo lahko dobile vse članice. Gotov bo sigurno do občnega zbora. Katera ga hoče imeti, se lahko že sedaj oglasi pri svoji zaupnici. Isto velja za krajevne skupine kakor Maribor, Novo mesto, Ptuj itd. O novem poselskem redu mora biti vsaka podučena.

Kako na Poljskem kaznujejo izvoz živil. Poljski listi prinašajo poročilo o ministrskem odloku proti izvozu živil iz bivše poljske zablembe. Odlok se glasi: Kdor predmete za vsakdanje potrebe, posebno živila v vrednosti čez 1000 poljskih mark brez izrečnega dovoljenja tajno preko granice izvažajo, bo kaznovan z zaporom od 1 do 15 let in poleg tega z denarno globo 2 mil. mark. Ako krivce težko oškoduje javnost, ga zadene dosmrtna ječa, ali pa smrtna kazen. Poleg vsega tega mu zapleni država vse dotično blago.

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.